

Sebze bahçesinde Şubat ve Mart aylarında

Автор(и): Растителна защита
Дата: 26.02.2019 Брой: 2/2019

Şubat ve Mart ayları sebze yetiştiricileri için önemli aylardır. İyi bir verim almak için sağlıklı fideler yetiştirmelidirler. Onları etkileyen, hiçbir sebze mahsulünü "başılamayan" en tehlikeli ve yaygın hastalık, kök çürüklüğüdür (çökerten). İki tip ayırt edilir: olumsuz bir mikroiklimin sonucu olan "yalancı" kök çürüklüğü ve patojenik toprak mantarlarının neden olduğu gerçek kök çürüklüğü.

"Yalancı" kök çürüklüğü, yüksek sıcaklıklar ve yüzey toprak tabakasının aşırı ısınmasından kaynaklanır. Bitki çıkarıldıktan sonra, hasarlı alanın altındaki gövdenin sağlıklı olduğu tespit edilir.

Gerçek kök çürüklüğü, *Pythium*, *Rhizoctonia*, *Phytophthora* cinslerindeki toprak fungal patojenleri tarafından "neden olunur". İlk belirtiler, çimlenen tohumların ölümüne yol açan toprak altı kesimidir. Çıkıştan sonra,

gövdenin tabanında ıslak bir leke belirir, bu leke halka şeklinde genişler, kararır, incelir ve doku çürür. Bitkiler solar ve kesilmiş gibi devrilir, hastalık adını buradan alır. Başlangıçta tekil bitkiler ölür, ardından onlara bitişik olanlar ve böyle devam ederek, çeşitli boyutlarda, enfeksiyon odakları oluşturan yamalar meydana getirir. Kök çürüklüğünün ortaya çıkışı, gelişimi ve yayılımı, yetiştirme koşulları tarafından desteklenir – yüksek veya düşük sıcaklıklar, yüksek toprak nemi veya kuraklık, yüksek azot oranlarıyla gübreleme, yüksek tuz konsantrasyonu, yetersiz ışık, aşırı bitki yoğunluğu.

Fidelerde kök çürüklüğü kontrolü karmaşıktır: birincil enfeksiyonun ortadan kaldırılması, işlenmiş tohum kullanımı, dezenfekte edilmiş gübre-toprak karışımlarına ekim, optimal bitki yoğunluğunun sağlanması, fide tesislerinde optimal bir mikroiklimin sürdürülmesi ve gece ile gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın 6-8°C'yi geçmeyecek şekilde tutulması. Belirtiler ortaya çıktığında sulama azaltılır ve fideler kuru bir karışımla doldurulur. Fideler açık alanda yataklarda yetiştirilirken, havadar yerlerdeki yataklar ve iyi drene edilmiş topraklar seçilmelidir.

Gerçek kök çürüklüğü ortaya çıktığında, hasta bitkiler komşu sağlıklı bitkilerle birlikte çıkarılır ve imha edilir, ve yamalar %2'lik bakır sülfat veya amonyum nitrat çözeltisiyle sulanır. Hastalığın etkenlerine karşı, bitkiler bu amaçla kayıtlı fungusitlerin çözeltileriyle sulanır: Propplant 722 SL %0.1, 5 l/m² çalışma çözeltisi dozunda; seralardaki salatalık ve domatesler için Topsin M 70 WG %0.1 ile üç uygulama: I – şaşırtmadan 3 gün önce, 3 l/m², II – dikimden 3 gün önce, bitki başına 50 ml çözelti, III – dikimden 10 gün sonra, bitki başına 200 ml çözelti. Kök çürüklüğünün tüm etkenlerine karşı daha iyi etkinlik için, listelenen fungusitlerin kombinasyonları da önerilir. İşlenmemiş gübre-toprak karışımları kullanıldığında, tohumlar ekilmeden önce, yataklarına 3-4 g/m² bakır oksiklorür veya Funguran serpilir ve üzerleri örtüldükten sonra, %0.5'lik Bordo bulamacı ile sulanır.

Zararlılar

Tarlada, Şubat ayında havaların ilk ısınmasıyla, sıcaklık 6-7 gün boyunca 10°C'yi aşar aşmaz, soğan/sarımsak sineğinin uçuşu beklenir. Bu, karasineğin ortaya çıkışıyla çakışır. Soğan/sarımsak sineği ona benzer, ancak tüylü ve pas-kahverengi renktedir.

Ergin soğan/sarımsak sinekleri alçaktan uçar veya toprak yüzeyinde sürünerek, güneşli, sıcak noktaları seçer. Sinekler, bitkilerin tabanı çevresine veya hemen yakınındaki toprağa tek bir yumurta bırakır. Sağlıklı ve daha iyi gelişmiş bitkileri – 2-3 yapraklı ve 10-15 cm boyunda olanları – tercih ederler. Saldırı, ahır gübresiyle ağır şekilde gübrelenmiş alanlarda daha şiddetlidir. Yumurtadan çıktıktan sonra, larvalar genç bitkinin merkezi yaprağına

girerek, oluşmamış soğana doğru aşağıya doğru ilerler. Yaprak solar, sararır, sarkar ve spiral gibi kıvrılır ve sonunda kurur. Daha sonra, tüm yapraklar sararır, solar ve kurur. Tek bir bitkide sadece bir larva bulunur. Zarar görmüş bitkiler büyüme ve gelişmede geri kalır, zayıflar, bazılarında gövde içi boş kalır ve soğan yumuşar. Çekildiğinde, bitkiler zarar görmüş bölgeden kırılır. Yaklaşık 28-35 gün sonra, larval gelişim tamamlanır ve soğanı delerek toprağa girer, 10-18 cm derinlikte pupa olur. Orada gelecek yıla kadar kalır. Soğan/sarımsak sineği, kışlık sarımsak ve önceki sonbaharda ekilmiş soğanlara saldırır.

Bu zararlıya karşı başarılı bir mücadele ancak bir önlemler sistemi uygulanırsa sağlanabilir:

Sarımsak, bir önceki yıl aynı mahsulün yetiştirildiği aynı parselde veya bir parselde yakın yetiştirilmemelidir.

Ahır gübresiyle gübrenmemiş alanlara dikilmelidir.

Sarımsak hasadından sonra, pupaları yok etmek için alanın derin sürülmesi.

Avlularda ve küçük parsellerde, erginler şu şekilde hazırlanan yem tuzaklarına çekilir ve yakalanır: 5-6 diş sarımsak ezilerek macun haline getirilir, 40 ml şarap sirkesi, 40 g şeker ve 150 ml su eklenir, iyice karıştırılır ve dama tahtası deseninde yerleştirilmiş küçük kaplara konur. Birkaç günde bir, yakalanan sinekler için kontrol edilir, böylece ortaya çıkışları, kitlesel uçuşları ve populasyon yoğunlukları tespit edilir.

* Zararlıya karşı iki ilaçlama yapılması önerilir. İlki – sineğin uçuşunun başlangıcında, ve sonrakiler 7-10 gün aralıklarla Meteor – 80-90 ml/100 l su ile.